

Αθήνα, 24 Οκτωβρίου 2012

Σημεία τοποθέτησης
Γιώργου Παπακωνσταντίνου
στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής

- Βρίσκομαι εδώ για να ανταποκριθώ ευχαρίστως στην πρόσκληση της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας και να την βοηθήσω στο έργο της αναφορικά με τις θεσμικές διαδικασίες και ενέργειες που αφορούν στη φοροδιαφυγή.
- Ξεκινώντας θα ήθελα να ευχαριστήσω την Επιτροπή για την ευελιξία σχετικά με τον χρόνο ακρόασης. Μόλις ειδοποιήθηκα για την αρχική ημερομηνία ακρόασης επικοινωνήσα με τον Πρόεδρο της Επιτροπής και από το εξωτερικό όπου βρισκόμουν τον ενημέρωσα ότι είχα ήδη από διμήνου προγραμματισμένες διαλέξεις σε δύο Πανεπιστήμια των ΗΠΑ και οι οποίες ήταν αδύνατο να αναβληθούν. Έστειλα και σχετική επιστολή. Κάνω αυτή την αναφορά γιατί είδα πολλά δημοσιεύματα περί «αδιοκαιολόγητης απουσίας», «περίεργου ταξιδιού στο εξωτερικό», ανάγκη «βίαιης προσαγωγής» κλπ. Όλα αυτά φυσικά δεν έχουν απολύτως καμμία σχέση με την πραγματικότητα και είναι προσβλητικά.
- Θα ήθελα στην εισαγωγική μου παρέμβαση να δώσω στην Επιτροπή πληροφορίες για τις ενέργειες που κάναμε για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, όσο ήμουν Υπουργός Οικονομικών, ειδικά και για τις καταθέσεις στο εξωτερικό. Θεωρώ ότι στον δημόσιο διάλογο επιχειρείται να δοθεί η εντύπωση της έλλειψης πολιτικής βούλησης για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, ή ακόμα χειρότερα, την «κάλυψη» φοροφυγάδων.
- Αντίθετα, η κυβέρνηση Παπανδρέου, με εμένα Υπουργό Οικονομικών και στη συνέχεια με τον κ. Βενιζέλο που με διαδέχθηκε έκανε για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής όσα δεν είχαν γίνει εδώ και δεκαετίες. Και επειδή γίνεται μία συστηματική προσπάθεια να

«κοντύνει» η μνήμη των πολιτών αλλά και να δημιουργηθούν εντυπώσεις, καλό είναι να θυμηθούμε τι ακριβώς έχει γίνει στον τομέα αυτό τα τελευταία δυόμιση χρόνια.

- Θυμίζω ότι το 2009 τα δημόσια έσοδα ήταν στο 38% του ΑΕΠ, ένα ιστορικό χαμηλό (ενδεικτικά: ήταν 43% το 2000). Αποτέλεσμα εκτεταμένης και διευρούμενης φοροδιαφυγής. Με τον φοροεισπρακτικό μηχανισμό διαλυμένο, το ΣΔΟΕ στην πράξη να μην λειτουργεί (ήταν εξάλλου και προεκλογική δέσμευση της ΝΔ το 2004) και να πρέπει να στηθεί εξ'αρχής. Και με ένα νομοθετικό πλαίσιο και σύστημα απονομής δικαιοσύνης γύρω από φορολογικά αδικήματα που στην πράξη προστάτευε τους φοροφυγάδες και δεν δημιουργούσε κίνητρα συμμόρφωσης.
- Ήταν προφανές ότι η στοιχειώδης ανάκτηση κοινωνικής δικαιοσύνης σχετικά με την υποχρέωση των πολιτών να καταβάλλουν τους φόρους που τους αναλογούν περνούσε μέσα από τη συστηματική καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, σε όλα τα επίπεδα. Και ότι αυτό σήμαινε αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο, αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας του φορολογικού μηχανισμού, αλλά και αλλαγή νοοτροπίας.
- Λίγο μετά την ανάληψη των καθηκόντων μου περί τις αρχές Δεκεμβρίου 2009 ενημερώθηκα από την αρμόδια Υπηρεσία ότι είχαν παραλάβει προ αρκετών μηνών από την Φορολογική Αρχή της Γερμανίας, στοιχεία κατοίκων Ελλάδας με καταθετικούς λογαριασμούς στο Λιχτενστάιν. Η πληροφορία είχε έλθει υπηρεσιακά και κατά τον ίδιο τρόπο διαβιβάστηκε από την υπηρεσία στο ΣΔΟΕ.
- Η Γερμανική Αρχή είχε ζητήσει ενημέρωση για το αποτέλεσμα από την χρήση των πληροφοριών αυτών, προκειμένου να αποφασίσει εάν θα διαθέσει και άλλα ανάλογα στοιχεία που είχε από άλλες χώρες. Η πρώτη ενημέρωση απεστάλη από το ΣΔΟΕ στην αρμόδια Υπηρεσία 14 μήνες αργότερα, τον Απρίλιο 2011 προς διαβίβαση στις Γερμανικές Αρχές. Εν συνεχεία αποχώρησα από το Υπουργείο Οικονομικών, οπότε δεν γνωρίζω πότε έγινε η ενημέρωση των Γερμανικών φορολογικών Αρχών και εάν ακολούθησε παράδοση και άλλων στοιχείων από

εκείνους.

- Και μόνο από αυτό το στοιχείο είναι προφανές ότι το ΣΔΟΕ αντιμετώπιζε προβλήματα στους ελέγχους, ιδιαίτερα δε στην αξιοποίηση παρόμοιων στοιχείων, γεγονός που έκανε για πρώτη φορά. Γι αυτό και τον Μάρτιο 2010 ψηφίσαμε διάταξη (ν. 3833) για την συγκρότηση «ειδικών κλιμακίων ελέγχων» με αρμοδιότητα σε όλη τη χώρα υπαγόμενων στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών με αυξημένες αρμοδιότητες, με στόχο να δημιουργήσουμε δυνατότητα στην περίπτωση που πιστοποιείτο η ανεπάρκεια του ΣΔΟΕ ή συνέτρεχαν έκτακτες συνθήκες, για επικεντρωμένο, οριζόντιο έλεγχο σε ομάδες φορολογούμενων με κοινά χαρακτηριστικά (π.χ. με μεγάλη ακίνητη περιουσία, ανά επαγγελματική ιδιότητα κλπ). Σε υλοποίηση της διάταξης δημιουργήθηκαν κλιμάκια ελέγχου φορολογούμενων μεγάλου πλούτου που και μόλις πριν από λίγες ημέρες διαλύθηκαν με απόφαση του αρμόδιου Υφυπουργού χωρίς να ολοκληρώσουν το έργο τους και παρότι οι έλεγχοι που τους είχαν ανατεθεί ήταν μνημονιακή δέσμευση.
- Τον Απρίλιο 2010, προκειμένου να αποφύγουμε ενστάσεις που μπορεί να προβάλλονταν αναφορικά με τις δυνατότητες ελέγχου παρόμοιων στοιχείων, θεσπίσαμε διατάξεις (ν. 3842) για την αποτελεσματική λειτουργία του ΣΔΟΕ με την συγκρότηση ειδικού τμήματος «ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και κεφαλαίων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες». Τα ποινικά αδικήματα της φοροδιαφυγής (όπως η απόκρυψη εισοδήματος) συμπεριλήφθηκαν ρητά στα αδικήματα που διερευνώνται από την Αρχή «για το ξέπλυμα μαύρου χρήματος» και τιμωρούνται μέχρι και με δήμευση περιουσιών που προήλθαν από τα φορολογικά αδικήματα, ενώ προβλέφθηκε υποχρέωση όλων των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων (και κυρίως των τραπεζών) να διαβιβάζουν στο Υπουργείο Οικονομικών κάθε στοιχείο οικονομικού και φορολογικού ενδιαφέροντος.
- Με τον ίδιο νόμο επιβλήθηκε ειδικός ετήσιος φόρος 15% στην αξία των ακινήτων των offshore, με σκοπό την αποκάλυψη των φυσικών

προσώπων, που μέσω των εταιρειών «απέκρυπταν» φορολογική ύλη. Αυτό έσπρωξε πολλούς να μεταβιβάσουν τα ακίνητα από offshore σε φυσικά πρόσωπα και έτσι αποκαλύφθηκαν πολύ μεγάλες και γνωστές υποθέσεις φοροδιαφυγής και διακίνησης μαύρου χρήματος.

- Ταυτόχρονα θεσπίστηκε η συγκρότηση Περιουσιολογίου στην Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, όλων των φυσικών προσώπων, στο οποίο καταγράφεται όλη η κινητή και ακίνητη περιουσία τους. Διευκολύνθηκαν δε οι δυνατότητες αναγκαστικής είσπραξης με ειδικές νομοθετικές προβλέψεις όπως οι μαζικές κατασχέσεις εις χείρας τραπεζών και τρίτων, ο συμψηφισμός αμοιβαίων ανταπαιτήσεων με πρωτοβουλία του Δημοσίου, η έκδοση πιστοποιητικού βεβαίωσης χρεών αντί του πιστοποιητικού φορολογικής ενημερότητας.
- Την εποχή εκείνη ξεκίνησε και η εξαιρετικά επικοδομητική συνεργασία με το κλιμάκιο τεχνικής βοήθειας του ΔΝΤ για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής. Για την ιστορία, στην πρώτη συνάντησή μου παρέδωσαν πλήρη έκθεση με προτάσεις για την αλλαγή του φορολογικού πλαισίου και την ανασύσταση του φορολογικού μηχανισμού. Μπροστά στην έκπληξή μου για το πότε πρόλαβαν να κάνουν διάγνωση και προτάσεις, μου έδειξαν την ημερομηνία στο εξώφυλλο της έκθεσης: 2005. Ήταν η έκθεση που είχαν παραδώσει στον τότε Υπουργό Οικονομικών αλλά δεν είχε ποτέ αξιοποιηθεί.
- Σε αντίθεση με το παρελθόν, οι προτάσεις του κλιμακίου του ΔΝΤ αλλά και του Υπουργείου νομοθετήθηκαν και μπήκαν σε υλοποίηση. Για την εφαρμογή τους, δημιουργήθηκε έκτακτη διοικητική δομή πέντε ομάδων εργασίας που ανέλαβαν το έργο του στρατηγικού σχεδιασμού και συντονισμού των πολιτικών στους τομείς Εφαρμογής Φορολογικής Μεταρρύθμισης, Είσπραξης Οφειλών, Μεγάλων Φορολογούμενων, Μεγάλης Περιουσίας και Υψηλών Εισοδημάτων, Απόδοσης Παρακρατουμένων Φόρων και Φορολογικής Συμμόρφωσης.
- Στις αρχές καλοκαιριού του 2010 πληροφορήθηκα από τον τότε Διοικητή της ΕΥΠ ότι σε συνομιλία με τον Γάλλο ομόλογό του έγινε αναφορά στην κατοχή από τις Γαλλικές Αρχές στοιχείων καταθετών

σε Ελβετική τράπεζα, ανάμεσα στους οποίους συγκαταλέγονται και Έλληνες. Οι Γαλλικές Αρχές θα ήταν διατεθειμένες να μας στείλουν το μέρος της πληροφορίας που αναφέρεται σε Έλληνες πολίτες, κατόπιν συνεννόησης μεταξύ των αρμοδίων Υπουργείων. Σε συνάντηση που είχα με την Γαλλίδα Υπουργό σε Eurogroup της ζήτησα να μας σταλούν αυτές οι πληροφορίες, το οποίο και αποδέχθηκε αφού μου επισήμανε το ευαίσθητο της πληροφορίας.

- Έδωσα εντολή στον κ. Πλασκοβίτη, ΓΓ Υπουργείου Οικονομικών, να αναζητήσει τα στοιχεία αυτά από τον ομόλογό του. Κατόπιν συνεννόησης, τον Οκτώβριο του 2010, παραδόθηκε δια της διπλωματικής οδού στο Υπ. Οικονομικών CD χωρίς διακριτικά με συνοδευτικό σημείωμα υπογεγραμμένο από Γάλλο Αξιωματούχο το οποίο ζητούσε την διαχείριση των στοιχείων με μυστικότητα. Σε αυτό υπήρχαν περί τα 2000 αρχεία τύπου Excel (φύλλο επεξεργασίας). Σε κάθε αρχείο περιλαμβάνονταν πληροφορίες για ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο: ονοματεπώνυμο, στοιχεία δικαιούχου, καταθέσεις για την χρονική περίοδο (μέχρι το 2006 ή 2007) στη οποία τα στοιχεία αυτά περιήλθαν στις Γαλλικές αρχές.
- Ζήτησα να έχω μία συνολική εικόνα των στοιχείων αυτών. Από τα περίπου 2000 αρχεία, σε πάνω από τα μισά δεν υπήρχαν αποτυπωμένες καταθέσεις τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Τα υπόλοιπα αρχεία είχαν ένα σύνολο καταθέσεων που υπερέβαιναν ελαφρά τα δύο δις δολάρια (περί τα 1,5 δις ευρώ). Αξιοσημείωτο ήταν πως ορισμένα ονόματα είχαν πολύ μεγάλες καταθέσεις, όπως για παράδειγμα ένα γυναικείο όνομα με καταθέσεις άνω των 500 εκ. δολλαρίων.
- Στο ίδιο περίπου διάστημα και επειδή είχα πληροφορηθεί ότι οι ελεγκτικές υπηρεσίες έβρισκαν άλλοθι στην λεγόμενη «εγκύκλιο Μπέζα» με βάση την οποία ισχυρίζονταν ότι εάν ανοίξουν λογαριασμούς και βρουν αδικαιολόγητες καταθέσεις, δεν είχαν το δικαίωμα να ελέγξουν και να φορολογήσουν τις αδήλωτες προσαυξήσεις περιουσίας που ανακαλύπτουν, με νομοθετική ρύθμιση που ψηφίστηκε τον Σεπτέμβριο 2010 (ν. 3888), άλλαξε το «βάρος της

απόδειξης» και μεταφέρθηκε στο φορολογούμενο ο οποίος οφείλει πλέον να αποδείξει ότι όταν προκύπτει προσαύξηση περιουσίας, αυτή έχει ήδη φορολογηθεί, αλλιώς επιβάλλεται φόρος. Ταυτόχρονα δόθηκαν εντολές στις υπηρεσίες για εφαρμογή των διατάξεων αυτών, με σημαντικά αποτελέσματα.

- Λίγο αργότερα κάλεσα στο γραφείο μου τον Ειδικό Γραμματέα του ΣΔΟΕ κ. Γ. Καπελέρη και τον ενημέρωσα ότι είχαν περιέλθει στα χέρια μας από ξένη χώρα στοιχεία για Έλληνες καταθέτες σε Ελβετική τράπεζα. Του έδωσα περί τα 20 ονόματα και του ζήτησα να διερευνήσει το οικονομικό τους προφίλ και κατά πόσον δικαιολογούσαν παρόμοιες καταθέσεις. Τα ονόματα αυτά αφορούσαν τις μεγάλου ύψους καταθέσεις, και το σύνολο των σχετικών καταθέσεων αφορούσε περίπου στο μισό του κατά προσέγγιση υπολογιζόμενου συνόλου.
- Η έρευνα είχε ως στόχο να διερευνήσει τη φερεγγυότητα της πληροφορίας στα αρχεία αλλά και τη δυνατότητα του ΣΔΟΕ να προχωρήσει με εμπιστευτικό τρόπο στη διερεύνηση παρόμοιων σύνθετων πληροφοριών, χωρίς να γίνει δημοσιοποίηση των στοιχείων αυτών (δεδομένου ότι δεν υπήρχε αποδεδειγμένα φοροδιαφυγή ή άνομη χρήση).
- Ο κ. Καπελέρης διεξήγαγε σχετική έρευνα και στη συνέχεια με ενημέρωσε λίγο αργότερα ότι από τα πρώτα στοιχεία που είχε συλλέξει προέκυπτε ότι παρόμοιου ύψους καταθέσεις δεν μπορούσαν να δικαιολογηθούν από το οικονομικό προφίλ (δηλώσεις εισοδήματος, ακίνητα, κλπ.) των συγκεκριμένων ατόμων. Με βάση τα πρώτα αυτά στοιχεία, ήταν σαφής η ανάγκη για τη συνέχιση της έρευνας από τον ΣΔΟΕ και των σχετικών ελέγχων, κάτι το οποίο και ζήτησα, στο πλαίσιο βεβαίως των δυσκολιών που δημιουργούσε η φύση των στοιχείων. Εξάλλου αποτελεί υποχρέωση του ΣΔΟΕ από το συστατικό του νόμο η διερεύνηση κάθε πληροφορίας που έρχεται στα χέρια του, ακόμα και από ανώνυμες πηγές, για να διαπιστωθεί αν υπάρχει φοροδιαφυγή.
- Τι εννοούμε έλεγχο; Το προφίλ στο οποίο αναφέρθηκε ο κ.Καπελλέρης

και το οποίο είναι ο πιο ενδεδειγμένος έλεγχος, αφού ο ελεγκτής οφείλει να συγκεντρώσει σε συνεργασία με την ΓΓΠΣ όλα τα στοιχεία που αφορούν στον φορολογούμενο για σειρά ετών, όπως: εισοδήματα, ακίνητη περιουσία, κινητή περιουσία μεγάλης αξίας, υπόλοιπα τραπεζών, στοιχεία σχετικά με τον τρόπο διαβίωσης, πληροφορίες από τρίτους & άλλες πηγές, καταγγελίες, συνδεδεμένες επιχειρήσεις και χτίζει το «προφίλ» για να επιβεβαιώσει εάν δικαιολογούνται τα αποκτήματα από τα εισοδήματα.

- Στις 25 Ιανουαρίου 2011 συγκάλεσα σύσκεψη με θέμα τις καταθέσεις Ελλήνων στο εξωτερικό, με συμμετοχή του ΓΓ Υπ. Οικονομικών κ. Πλασκοβίτη, του Ειδικού Γραμματέα ΣΔΟΕ κ. Καπελήρη, του παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και της διευθύντριας του γραφείου μου. Στη σύσκεψη συζητήθηκαν διεξοδικά όλα τα θέματα σχετικά με τις καταθέσεις Ελλήνων σε ξένες χώρες, ιδιαίτερα στην Ελβετία, και τη δυνατότητα της πολιτείας να αντλήσει πληροφορίες και να διεξάγει έρευνες.
- Στη σύσκεψη συζητήθηκε η σωστή χρήση ευαίσθητων στοιχείων. Ο Νομικός Σύμβουλος ήταν κατηγορηματικός ότι ενώ οι πληροφορίες από μόνες τους δεν δικαιολογούσαν το δικαίωμα των Ελληνικών Αρχών να ζητήσουν δικαστική συνδρομή από τις Ελβετικές Αρχές ούτε μπορούσαν από μόνες τους να αποτελέσουν τη βάση για καταλογισμό φόρου ή για βεβαίωση φορολογικής παράβασης, μπορούσαν και έπρεπε να αποτελέσουν βάση φορολογικού ελέγχου (δηλώσεις, περουσιακά στοιχεία, εμβάσματα στο εξωτερικό) με ταυτόχρονη διαφύλαξη του απορρήτου της πληροφορίας.
- Το ΣΔΟΕ ήταν συνεπώς επιβεβλημένο να ελέγξει αυτού του είδους τις πληροφορίες και μέσω της διασταύρωσης εισοδημάτων /περιουσίας να εντοπίσει φορολογικές παραβάσεις. Αποφασίστηκε αφενός ο κ. Πλασκοβίτης να αναλάβει τις διαπραγματεύσεις με τις Ελβετικές αρχές για σύναψη συμφωνίας, και αφετέρου να γίνει κάθε δυνατή χρήση της υπάρχουσας πληροφορίας, όπως των συγκεκριμένων ονομάτων, και έδωσα εντολές σε αυτήν την κατεύθυνση.
- Γιατί δεν έδωσα όλα τα στοιχεία στον ΕΓ του ΣΔΟΕ κ. Καπελήρη;

Γιατί μέχρι τότε δεν είχα δει αποτελέσματα από τα στοιχεία του Λιχτενστάιν που τους είχαν παραδοθεί πολύ νωρίτερα, οι δε προβληματισμοί που διατυπώνονταν μου έδιναν την αίσθηση ότι υπήρχε μία «δυσκολία» στην διερεύνηση τέτοιων υποθέσεων από τις Υπηρεσίες και περίμενα τα πρώτα αποτελέσματα που άλλωστε ήταν και για τα μεγαλύτερα υπόλοιπα.

- Το τέλος Ιανουαρίου 2011, συμμετείχα στο Οικονομικό Φόρουμ του Νταβός στην Ελβετία, όπου συναντήθηκα με την ομόλογό μου Ελβετή Ομοσπονδιακή Υπουργό Οικονομικών. Θέμα της συνάντησης ήταν η εκκίνηση διαπραγματεύσεων για σύναψη διμερούς συμφωνίας Ελλάδος-Ελβετίας για την μεταβίβαση πληροφοριών σχετικά με το σύνολο των Ελλήνων με καταθέσεις σε όλες τις Ελβετικές τράπεζες, αντίστοιχης με τις συμφωνίες που διαπραγματεύονταν ήδη με την Ελβετία χώρες όπως η Γερμανία και η Μεγάλη Βρεταννία. Συμφωνήσαμε να αρχίσει η επίσημη συζήτηση σε αυτήν την κατεύθυνση στο επίπεδο των Γενικών Γραμματέων των δύο Υπουργείων.
- Παράλληλα, συνεχίσαμε τις νομοθετικές παρεμβάσεις για την ενδυνάμωση των δυνατοτήτων της πολιτείας και την αντιμετώπιση των προβλημάτων στη λειτουργία των υπηρεσιών. Με τρίτη νομοθετική παρέμβαση (Ν.3943, τον Μάρτιο του 2011), έγινε ευρεία τροποποίηση των ποινικών φορολογικών διατάξεων ώστε τα αδικήματα της φοροδιαφυγής να τιμωρούνται με πολύ αυστηρότερες ποινές, να καταστούν αυτόφωρα, και να είναι δυνατή για τα σοβαρότερα από αυτά η προφυλάκιση, η μη αναστολή έκτισης της ποινής και η μη εξαγορά της. Εξαιτίας αυτών των διατάξεων υπάρχουν πλέον σήμερα συλλήψεις και επώνυμων φοροφυγάδων.
- Παράλληλα θεσπίστηκε ο «Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος» προκειμένου οι ελεγκτικές αρμοδιότητες στο πεδίο του οικονομικού εγκλήματος, να συντονίζονται, να καθοδηγούνται αποτελεσματικά και τα ελεγκτικά όργανα να αποκτήσουν ακόμα μεγαλύτερη «επιχειρησιακή αυτοτέλεια». Ήταν κορυφαία νομοθετική πρωτοβουλία η οποία ενδυναμώνει τον ΣΔΟΕ και δίνει πρωτόγνωρες δυνατότητες και η οποία συνάντησε σημαντικές αντιστάσεις.

- Προβλέφθηκε η ευρεία αναδιάρθρωση των Ελεγκτικών και Εισπρακτικών υπηρεσιών του Υπ. Οικονομικών με σκοπό την αντικατάσταση του μη ικανού ή ακατάλληλου ελεγκτικού προσωπικού και την παραμονή του στις θέσεις, εφόσον επιτυγχάνονται συγκεκριμένοι ποσοτικοί στόχοι. Συστήθηκε Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων με σκοπό την αποκάλυψη επίορκων δημοσίων υπαλλήλων, ενώ προβλέφθηκε εισαγωγή διαγωνιστικής διαδικασίας και σύστημα στοχοθέτησης, με σκοπό την αντικατάσταση του ακατάλληλου ελεγκτικού προσωπικού με αξιοκρατικά κριτήρια και την ανανέωση του προσωπικού του ΣΔΟΕ.
- Συστάθηκε Τμήμα Διεθνούς Διοικητικής Συνεργασίας με αρμοδιότητες την ανταλλαγή των φορολογικών πληροφοριών με άλλα κράτη, και την άμεση προώθηση και αξιοποίηση των πληροφοριών που προωθούνται από αλλοδαπές αρχές.
- Τέλος θεσπίστηκε Εθνικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καταπολέμησης της φοροδιαφυγής, η πρώτη συγκροτημένη προσπάθεια, με στόχους και μέτρηση αποτελεσμάτων, και συγκροτήθηκε Εκτελεστική Διϋπουργική Επιτροπή για τον έλεγχο της εφαρμογής του, στην οποία μετείχαν μεταξύ άλλων ο Οικονομικός Εισαγγελέας, ο επικεφαλής της Αρχής για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, και ο Διοικητής της ΕΥΠ. Να σημειώσω ότι ενώ θα έπρεπε στο πλαίσιο της εφαρμογής του προγράμματος για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής να έχει γίνει στοχοθεσία για όλους τους Γενικούς Διευθυντές, Διευθυντές και τμηματάρχες, έτσι ώστε να παύονται εφόσον δεν επιτυγχάνουν τους στόχους τους, οι στοχοθετήσεις δεν έγιναν. Και τώρα εισάγεται από ό,τι διαβάζω μία νέα οριζόντια και απαξιωτική διάταξη που απλώς παύει όλους τους προηγούμενους, για να ορίσει τους επόμενους.
- Οι παρεμβάσεις αυτές που έγιναν την προηγούμενη διετία αποτελούν τομή στον τρόπο αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής από την πολιτεία. Άλλαξαν κατεστημένες αντιλήψεις, ήταν στρεβλώσεις, έδωσαν εργαλεία στους φορολογικούς μηχανισμούς και στα δικαστήρια, και είχαν ορατό αποτέλεσμα στα έσοδα με την αύξηση της συμμόρφωσης.

- Μαζί με παρεμβάσεις αλλαγής νοοτροπίας όπως τα κίνητρα για τη συλλογή αποδείξεων, αλλά και επιχειρήσεις όπως αυτή με τους γιατρούς ή το κλείσιμο νυχτερινών κέντρων, δημιούργησαν μία δυναμική. Φυσικά, δεν έλυσαν το πρόβλημα. Μία συνήθεια που είναι ενδημική στην ελληνική κοινωνία, που στηρίζεται στην πράξη από ένα πολύπλοκο και ασαφές νομοθετικό πλαίσιο και ένα καθεστώς ατιμωρησίας, δεν μπορεί να εξαφανιστεί ή και να αλλάξει ριζικά σε δύο μόλις χρόνια. Και δυστυχώς βασικός ανασταλτικός παράγοντας ήταν και είναι οι δυσλειτουργίες και καθυστερήσεις στον ελεγκτικό μηχανισμό και στο ΣΔΟΕ.
- Πρέπει να σημειωθεί ότι οι διατάξεις αυτές αλλά και η εφαρμογή τους πέρασαν από σαράντα κύματα. Τις πολέμησε ένα μέρος του νομικού κόσμου, που θεωρούσε ότι τα φορολογικά αδικήματα είναι «κάτι διαφορετικό» από τα άλλα αδικήματα. Ισχυρές αντιρρήσεις υπήρχαν και στο Υπουργικό Συμβούλιο της εποχής. Τα δε κόμματα της αντιπολίτευσης, όλα, χωρίς εξαίρεση, καταψήφισαν διατάξεις-τομή όπως τη θέσπιση του θεσμού του Οικονομικού Εισαγγελέα, και την αυστηροποίηση των ποινών.
- Τον Μάρτιο του 2011 ο κ. Καπελέρης αντικατέστησε τον μέχρι τότε ΓΓ Φορολογίας κ. Γεωργακόπουλο, και τον Μάιο επελέγη ως Ειδικός Γραμματέας του ΣΔΟΕ ο τ. εισαγγελέας κ. Διώτης. Τον Ιούνιο του 2011 σε συνεργασία με τον κ. Διώτη συζητήσαμε τα στοιχεία που είχαμε λάβει από τη Γαλλία σχετικά με καταθέσεις Ελλήνων σε Ελβετική τράπεζα. Του απέστειλα τα πλήρη στοιχεία, ώστε να συνεχιστεί πλέον ο έλεγχος για όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα. Με τον τρόπο αυτό μετά την μετακίνηση μου με τον ανασχηματισμό τα στοιχεία παρέμειναν στην αρμόδια υπηρεσία.
- Παρέδωσα συνεπώς όλα τα ηλεκτρονικά στοιχεία στον νέο Ειδικό Γραμματέα του ΣΔΟΕ για να συνεχιστεί η έρευνα και ο έλεγχος στο πλαίσιο της επιχειρησιακής αυτονομίας που έχει το ΣΔΟΕ και πρέπει να διαφυλάττει απέναντι σε κάθε πολιτική ηγεσία. Να θυμίσω ότι την περίοδο εκείνη είχε ήδη οριστεί και ο Οικονομικός Εισαγγελέας στον οποίο θα μπορούσε να απευθυνθεί το ΣΔΟΕ για βοήθεια αν υπήρχε

οποιοδήποτε κώλυμα στις έρευνές του.

- Συνεπώς: ζήτησα τα στοιχεία απο τη Γαλλία, τα παρέλαβα, έδωσα τις μεγάλες καταθέσεις για έρευνα και πρώτο έλεγχο, και στη συνέχεια όλα τα στοιχεία για έλεγχο.
- Θέλω τελειώνοντας να αναφερθώ στις διάφορες «λίστες» και ειδικά στην ύπαρξη λίστας με πολιτικά πρόσωπα.
- Ουδέποτε όσο ήμουν Υπουργός Οικονομικών δεν μου αναφέρθηκε ή παρουσιάστηκε λίστα με πολιτικά πρόσωπα. Οι όποιες έρευνες για πολιτικά πρόσωπα γινόντουσαν από το ΣΔΟΕ ήταν αποτέλεσμα εισαγγελικής παραγγελίας και άρα δεν είχε εικόνα ο Υπουργός. Γενικότερα, ουδέποτε ζήτησα να πληροφορηθώ - πόσο μάλλον να καθοδηγήσω - φορολογική έρευνα για συγκεκριμένα πρόσωπα. Πίστεψα και πιστεύω στην επιχειρησιακή αυτοτέλεια του ΣΔΟΕ, την οποία και ενίσχυσα με διατάξεις στη Βουλή. Το ΣΔΟΕ δεν πρέπει να περιμένει πολιτικές εντολές για να κάνει ή να μην κάνει έλεγχο.
- Στη συζήτηση για τις «λίστες», εμπλέκονται πολλά διαφορετικά πράγματα. Πέρα από τις υποτιθέμενες λίστες πολιτικών, υπάρχει η λίστα με 1700 φορολογούμενους μεγάλης περιουσίας (η οποία αναφέρεται και στο μνημόνιο), η λίστα Λιχενενστάϊν, η λίστα των μεγάλων οφειλετών του Δημοσίου, η λίστα με τους κατόχους ακινήτων στο Λονδίνο, το πρόσφατο CD Λουξεμβούργου και βέβαια η πιο σημαντική, η λίστα από την Τράπεζα της Ελλάδος με όσους έκαναν εμβάσματα στο εξωτερικό την περίοδο 2009-11 και η οποία προέκυψε από την αρχική άρση του τραπεζικού απορρήτου στον ν. 3842 του 2010 επί δικής μου Υπουργίας και η οποία ενισχύθηκε σε νόμο του κ. Βενιζέλου. Όλες πρέπει να αξιοποιηθούν, με ταχύτητα αλλά και νηφαλιότητα και σεβασμό στο νόμο.
- Μου είναι απολύτως κατανοητό ότι στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο η ευαισθησία γύρω από τα ζητήματα αυτά είναι ιδιαίτερα αυξημένη. Και θεωρώ και εγώ πως όσον αφορά στα στοιχεία από τη Γαλλία (αν και πολύ λιγότερο χρήσιμα από τα στοιχεία με τους 54.000 καταθέτες που έβγαλαν 22 δις στο εξωτερικό την περίοδο 2009-11) έπρεπε ήδη

να είχαν αξιοποιηθεί από την αρμόδια υπηρεσία, το ΣΔΟΕ στο πλαίσιο της διερεύνησης για την τέλεση αδικημάτων φοροδιαφυγής. Αν και δεν μπορούσαν απαραίτητα λόγω της φύσης τους να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικό στοιχείο σε δικαστήριο, μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο έρευνας και ελέγχου, όπως έκαναν και άλλες χώρες. Υπάρχει το θεσμικό πλαίσιο, αλλά απαιτείται η βούληση και δυστυχώς η βούληση αυτή δεν είναι μόνο πολιτική - όπως όλοι λένε - αλλά κυρίως είναι υπηρεσιακή.